reader bij prekenserie over

Openbaring

Vredekerk, Den Haag
versie 2: 22 juni 2025
Ernst Zwart

Vooraf

Over Openbaring
In een aantal preken denken we na over het laatste Bijbelboek. Openbaring gaat over de voleinding: God gaat alles herstellen. Hij vertelt ons in dit boek *dat* Hij het gaat doen (dat is een bemoediging), *wanneer* Hij dat gaat doen (spoedig) en *hoe* Hij dat gaat doen (door al het kwaad weg te doen).
Openbaring is een apocalyptisch boek. Het bevat veel beeldspraak en daar moeten we bij het lezen rekening mee houden: we moeten oppassen met allemaal letterlijke uitleggingen en met wilde toepassingen waar de eerste lezers niet van hadden kunnen dromen.
Openbaring is een profetisch boek. Dat betekent zeker dat de Heer ons dingen vertelt over de toekomst – al doet Hij dat niet om onze nieuwsgierigheid te bevredigen. Het betekent vooral dat Hij ons wil aanspreken, bemoedigen, troosten.

Over de rest van de Bijbel
Openbaring is het laatste Bijbelboek. Je kunt het eigenlijk pas een beetje begrijpen als je de rest van de Bijbel goed gelezen hebt. In Openbaring worden allemaal namen en beelden uit de rest van de Bijbel gebruikt. Je moet af en toe even terugbladeren om wat op te zoeken.
De eerste lezers van Openbaring kenden het onderwijs over Gods toekomst uit de rest van de Bijbel. We hebben over een paar van de belangrijkste punten daaruit nagedacht in de aanlooppreek op 27 april 2025; zie de **Inleiding** hierna.

Over deze reader en de structuur van Openbaring
We gaan proberen deze reader elke maand een stukje te laten groeien, met de belangrijkste punten uit elke preek over Openbaring. Hieronder het plan en de indeling van de prekenserie, natuurlijk: Deo volente! Na deze pagina **Vooraf** vind je aantekeningen van elke gehouden preek.
Achterin deze reader vind je nog twee **Schema's**. Het eerste laat zien hoe Openbaring globaal opgebouwd is. Het tweede schema moet je wat aandachtiger bestuderen. Dat schema laat zien dat dit Bijbelboek een prachtige literaire opbouw heeft. Met het boek de Openbaring wil de Heer ons aanspreken en zijn boodschap heeft Hij op een prachtige manier verpakt. Bid mee dat we die boodschap samen gaan ontdekken!

Tien preken over Openbaring		
	Openbaring:	
1	1	Proloog: De Mensenzoon tussen de kandelaars
2	2 en 3	Zeven brieven
3	4 en 5	Voorspel in de hemel
4	6:1 – 8:5	Zeven zegels, de verlosten, en voorbede in de hemel
5	8:6 – 11:8	Zeven bazuinen, het boekje en de twee getuigen
6	11:9 – 15:4	Spelers en gebeurtenissen rond de grote verdrukking
7	15:5 – 19:10	Zeven schalen, Armageddon, en de valse en de ware bruid
8	19:11 – 21:8	De voleinding
9	21:9 – 22:5	De bruid van het Lam
10	22:6-21	Epiloog

Inleiding: Oproep om te verwachten

Het belang van een gezonde toekomstverwachting
Zondag 27 april 2025

A: Inleiding

- We willen in de komende tijd in tien preken nadenken over Openbaring.
- Openbaring is het laatste Bijbelboek, dus is het van belang om te weten wat er daarvóór is verteld in de Bijbel. Wat moet je eigenlijk geleerd hebben voor je aan Openbaring begint?

B: Wat het OT vertelt

- De profeten vertellen dat de dag van de HEER komt: een moment van oordeel, verlossing en herstel (bijv. Mal. 3:17-21).
- Daniël 7:13 vertelt dat er 'een mensenzoon' zal komen met de wolken van de hemel.
- Zacharia 14:5 vertelt dat de HEER zal verschijnen ***met zijn heiligen*** (*kadoshim*; NBV21: hemelingen).

C: Wat het NT onthult

- De komende mensenzoon, is onze Heer Jezus (Mat. 24:30 en 26:64). De Heer sluit in zijn onderwijs aan bij Daniël (o.a. Dan. 7:13; 9:27; 12:11).
- De dag van de HEER is dus de dag van de Heer Jezus (o.a. 1 Kor. 1:8; Fil. 1:10; 2:16)!

LEZEN: 1 Tessalonicenzen 3:13; 2 Tessalonicenzen 2:1-8

D: De boodschap van de komst (2 Tes. 2:1-8; 1 Tes. 1:9,10 en 3:13)

- Wees niet verontrust en laat je niets wijsmaken (2 Tes. 2:v). Paulus sluit aan bij het onderwijs van de Heer in Mat. 24 en dus bij Daniël.
- De verwachting van de komst (verschijning van de Zoon van God is essentieel voor een gezond geloofsleven (1 Tes. 1:9,10). Zonder die verwachting zou jouw relatie met Hem niets voorstellen.
- Heiliging (liefde en toewijding) horen bij de verwachting van onze Heer, met het oog op het moment dat de Heer geëerd zal worden door ons in zijn gevolg (1 Tes. 3:13)!

LEZEN: 1 Tessalonicenzen 4:13-18

E: De boodschap van de vereniging (1 Tes. 4:13-18)

- Behalve het moment van de komst (verschijning) van de Heer op zijn dag zal er een moment zijn waar slechts in een paar tekstplaatsen iets over verteld wordt: het moment van onze persoonlijke ontmoeting met de Heer (o.a. Joh 14:1v; 1 Kor. 15:51,52; 1 Tes. 4:13; vgl. 'onze bijeenvergadering met Hem', 2 Tes. 2:1). De boodschap van deze onthulling over de ontmoeting met de Heer in 1 Tes. 4:
- Wees niet verdrietig zoals ongelovigen dat zijn.
- We mogen weten en we moeten geloven:
    - De doden in Christus zullen opstaan.
    - Wij zullen met hen de Heer tegemoet gaan in de lucht.

- Dat is onze troost en bemoediging: we mogen uitkijken naar het moment van onze persoonlijke ontmoeting met de Heer.

Samenvatting

In grote stappen hebben we nagedacht over wat de Bijbel ons vertelt over de toekomst en onze verwachting: over wat de HEER (de Heer) gaat doen. Zeg maar: wat je in ieder geval geleerd moet hebben voor je aan het laatste Bijbelboek begint. We hebben geprobeerd om de Bijbelse onderwijsvolgorde aan te houden:

- Er komt een dag van de HEER waarop Hij alles zal herstellen, in de eerste plaats de relatie met zijn volk Israël (onderwijs van de profeten in het Oude Testament).
- Het is onze Heer Jezus Christus die dan terugkomt (onderwijs van de Heer en van met name Paulus).
- Bij een gezonde verwachting van die dag hoort nuchterheid en dat we ons niet gek moeten laten maken. We dienen te weten dat er voorafgaande aan zijn komst dingen zullen gebeuren – die nu nog niet kunnen gebeuren omdat wij nog op aarde zijn. (2 Tes. 2:1v).
- Wij zullen weggenomen worden (1 Tes. 4:13v). Dat zal de weg vrijmaken voor verschrikkelijke ontwikkelingen die zullen uitmonden in de komst van de Heer (2 Tes. 2:7,8). Maar onze ‘wegrukking’ (‘opname’) betekent in de eerste plaats de persoonlijke ontmoeting met de Heer ('voor altijd met de Heer'; 1 Tes. 4:17) en dus een geweldige troost met het oog op de ontslapen gelovigen. Onze ‘opname’ ***voorafgaand aan de komst van de Heer*** maakt het ook te begrijpen dat wij in zijn gevolg zullen zijn bij zijn komst (1 Tes. 3:13; 2 Tes. 1:10)!

Openbaring 1: De Mensenzoon tussen de kandelaars

Hij laat zich zien en Hij gaat spreken
Zondag 25 mei 2025

Vooraf

- We beginnen vandaag aan een prekenserie over Openbaring. Het is een goed idee om voorafgaand aan de preken zelf de Bijbelgedeelten te lezen. We zullen op zondag niet altijd alles kunnen lezen en zeker niet alles kunnen behandelen. Zie het schema in de reader. Nu lezen we Openbaring 1. Volgende keer uit hoofdstuk 2 en 3.
- Openbaring gaat over Gods voleinding. Daar hoort bij dat al het kwaad weggedaan wordt: Hij gaat grote schoonmaak houden. Die schoonmaak begint bij de gemeente (Op. 2 en 3).
- Openbaring gaat over de Heer en zijn plan. Niet in de eerste plaats over ons, over Israël of over onze toekomst. Het gaat over de toekomst van de Heer. Die focus is nodig voor een goed begrip.

LEZEN: Openbaring 1

Getuigenis van Jezus Christus (1:1-3)

- Hij is aan het woord, het is zijn getuigenis. Hij weet dat het waar is en dat het zal gebeuren.
- Openbaring is een profetische boodschap. Die gaat over de toekomst, maar is vooral gericht op bemoediging en levensverandering (welke?).
- De tijd is nabij (1:3). Toen al, hoeveel temeer nu.

Lofzegging aan de betrouwbare getuige … (1:4-7)

- In zijn aanhef noemt Johannes de drie-enige God, wat hem brengt tot een lofzegging aan ‘Hem die ons liefheeft’. Dit is de sfeer waarin Openbaring gelezen wil worden: je kunt het boek alleen begrijpen als je tot in je tenen beseft dat het gaat om zijn liefde en zijn heerlijkheid.
- Die Heer die ons liefheeft is degene van wie het OT zijn komst in heerlijkheid al aankondigde. Openbaring gaat dus over de vervulling van de profetieën voor Israël, al wordt een en ander in dit boek een beetje anders aangevlogen.

Motto (1:8)

- Wat betekent ‘Ik ben de alfa en de omega’?
- En waarom heeft Johannes het woord ‘omega’ niet uitgeschreven (Grieks: Ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ. Ongeveer uitspreken als: *Ego eimi to alpha kai to o*)?
- De voleindiging is zeker in Gods plan, maar moet nog plaatsvinden!

<u>Situatie, ontmoeting en opdracht</u> (1:9-19)

- Er is een oude apostel in ballingschap – aan hem vertelt de Heer op zijn opstandingsdag hoe Hij alles goed zal maken.
- De eerste lezers van dit boek: gelovigen in kring van gemeenten in Asia. Waarom zeven gemeenten?
- Ontmoeting, en geruststelling en bemoediging. Johannes schrikt verschrikkelijk. En de Heer neemt de tijd om Johannes (en ons) te bemoedigen, met zijn rechterhand en met de vermelding dat hij aan het begin en het einde staat en overwonnen heeft.

<u>De Mensenzoon tussen de kandelaars</u> (1:12,13,20)

- Let op de betekenis van zijn naam en zijn uiterlijk (zie met name Dan. 7, 10): Hij is de HEER uit het OT die klaarstaat om te komen, te oordelen en te herstellen.
- Hij is tussen de kandelaars, met de sterren in zijn hand: Hij is *betrokken* op de gemeenten (vgl. één zevenarmige kandelaar in de tabernakel) en Hij is *in control*.

<u>Vragen</u>

1. Openbaring gaat vooral over de toekomst. Waar kijk je het meest naar uit?
2. Openbaring begint met een persoonlijke ontmoeting. De Heer laat zich zien en stelt zich voor. Waarom is dat belangrijk? Wat heeft die ontmoeting jou te zeggen?
3. De Heer staat of wandelt tussen zeven gouden kandelaars. En Hij houdt zeven sterren in zijn hand. Wat betekent dat? Wat heeft dat ons als Vredekerk te zeggen? En jou persoonlijk?

Openbaring 2 en 3: Gemeente in de spiegel

Wat de Heer vindt van zijn gemeente
Zondag 22 juni 2025

Vooraf

- We hebben hiervoor overdacht dat Openbaring een apocalyptisch boek is (met onthullingen via visioenen, veel beeldspraak) en een profetisch boek (waarmee de Heer ons wil aansporen en bemoedigen). Openbaring gaat over Gods voleinding: Hij zal alle kwaad wegdoen en alles goed maken.
- Alles, ook inzicht in Gods plannen, begint met een persoonlijke ontmoeting met Christus: vóór de Heer aan zijn onthullingen begint, verschijnt Hij aan Johannes (Op. 1).
- De Heer gaat oordelen, het kwaad wegdoen. Maar Hij begint in Op. 2 en 3 bij zijn Gemeente: als eerste gaat Hij dáár aanwijzen wat er verkeerd is ('het oordeel begint bij het huis van God'; 1 Petr. 4:17).

Inleiding

- In deze hoofdstukken lezen we zeven brieven aan zeven gemeenten in Asia, die staan voor alle gemeenten in alle tijden.
- Er zijn veel verwijzingen naar Op. 1 en naar de rest van het boek: voorbeelden van de prachtige compositie van Openbaring.
- Er zijn specifieke omstandigheden (situaties) te herkennen, alle brieven hebben specifieke kenmerken en er is een bepaalde ontwikkeling te zien. Maar we beseffen: elke brief is voor elke gemeente. We horen zeven keer 'hoor wat de Geest tot de gemeenten zegt'!
- De klemmende vraag van deze hoofdstukken is: mag de Heer een diagnose stellen, en durven wij echt in de spiegel van zijn Woord te kijken? Wat of wie regeert in de gemeente: onze traditie, onze gevoelens, onze smaak, onze nestgeur, onze stokpaardjes – of de Heer, die klaarstaat om te oordelen? Is de Vredekerk onze gemeente – of is het een gemeente van de Heer Jezus Christus?

LEZEN: Openbaring 2:1-7 en 3:14-22

Opbouw

- De brieven hebben een vast stramien:
  1. introductie ('Dit zegt …' – verwijzingen naar Op. 1)
  2. soms complimenten en altijd een analyse, voortkomend uit betrokkenheid en liefde ('Ik weet …')
  3. diagnose en remedie
  4. belofte en beloning
  5. aansporing om alle zeven boodschappen te ontvangen ('Wie oren heeft …').
- Soms wisselt de volgorde iets. In een aantal brieven is er een duidelijke verwijzing naar de komst van de Heer.

Efeze

- Kerntekst: 'U hebt de liefde van weleer opgegeven' (2:4). Dit zegt 'Hij die ons liefheeft' (1:5).

- Kernprobleem: de liefde voor de Heer zelf is een beetje weg. De gelovigen houden vast aan de waarheid, zijn allergisch voor kletsmajoors. Allemaal heel positief, maar de echte motivatie is een beetje weg, het hart is eruit. Wat is er mis met precies de goede dingen doen, maar zonder het hart van de zaak: liefde voor (en van) de Heer?
- Opmerking: Bij het begrijpen van de kernboodschap hebben mensen uit de Westerse cultuur last van de onterechte tegenstelling tussen gevoel en daden (Hoe kun je nu liefde doen? Het is toch niet de bedoeling om te doen alsof?). De Bijbel kent die tegenstelling niet! Liefde is een keuze en liefde is een werkwoord.
- Nodig: Inkeer en terugkeer naar het begin. Zonder inkeer, zonder liefde voor (van) de Heer kun je geen gemeente-van-de-Heer zijn, dat is een verlengstuk van Hem op aarde.

Laodicea

- Kerntekst: 'Ik sta voor de deur en klop aan. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik binnenkomen, en we zullen samen eten, Ik met hem en hij met Mij' (3:20). De Heer van de gemeente staat buiten!
- Kernprobleem: Binnen denkt men het gezellig te hebben, maar de afwezige Heer wordt niet gemist – net als in de wereld die het zonder Gods gezalfde denkt te kunnen. De gelovigen zijn lauw (ze doen niets met de omgeving; de omgeving heeft hen 'gesensibiliseerd'). Ze zijn ellendig, arm, blind en naakt.
- Nodig: Beseffen dat de Heer buiten staat. Zijn therapie aannemen zodat we weer gaan zien (hoe het zit, wie we zijn). Zijn stem horen zodat de band weer kan herstellen, zodat Hij tot ons kan spreken.

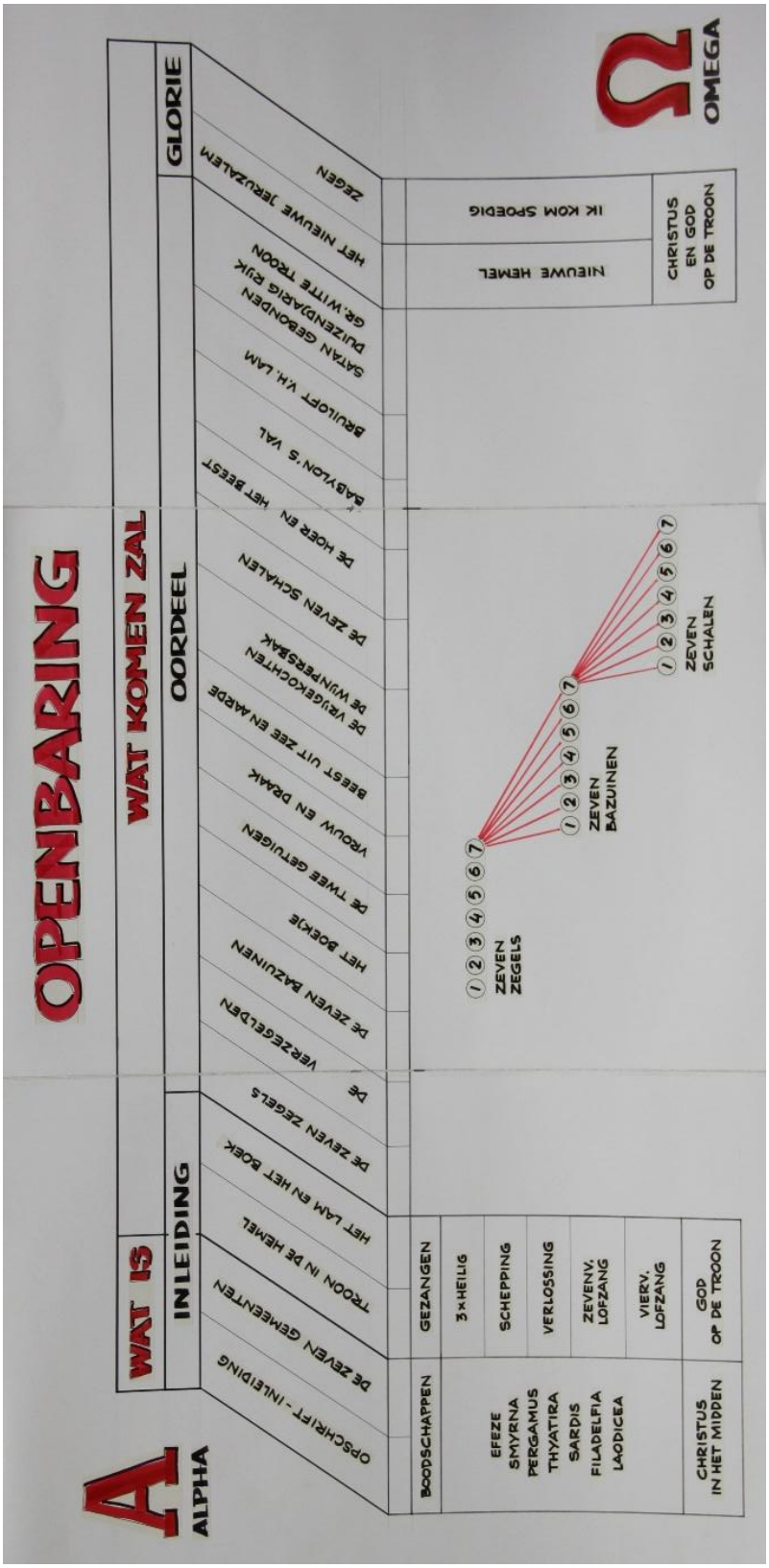
Gemeente in de spiegel – gelovige in de spiegel

- Voordat de Heer gaat onthullen dat en hoe Hij alles goed zal maken, houdt Hij ons een spiegel voor. Hij wil niet beginnen met de schoonmaak van de wereld voordat Hij zijn Kerk gereinigd heeft.
- De vraag aan jou is: mag de Heer wat zeggen? Heeft Hij het voor het zeggen? Staan we open voor correctie? Of doen en denken en voelen we zoals we dat gewend zijn en zoals we dat fijn vinden?
- Die vragen gelden ook voor ons functioneren als gemeente. Durven we tegen de Heer te zeggen: wat vindt U? Durven we Hem onze stokpaardjes te laten weglachen? Moeten we voor Hem ruimte maken op ons feestje, of willen we gast zijn op zijn feest?

Vragen

4. In Openbaring 2 en 3 geeft de Heer zeven boodschappen aan zijn Gemeente. Welke spreekt jou het meest aan? Waarom?
5. In de brief aan Efeze benoemt de Heer dat 'de eerste liefde' ('de liefde van weleer') weg is. Waaruit bleek dat? Wat leer je daarvan? Wat kunnen wij doen om 'de eerste liefde' terug te krijgen?
6. Wat is de kern van het probleem in de gemeente van Laodicea? Hoe ervoeren de gelovigen dat? Wat leer je daarvan?
7. Wat is naar aanleiding van deze brieven je gebed voor de gemeente in de Vredekerk? En voor je eigen geloofsleven?

Schema’s

© C. Zwart, Elburg

Indeling van Openbaring

(© vrij naar W.J. Ouweneel, *De Openbaring van Jezus Christus,* Vaassen 1988)

A – Proloog (1)

B - Profetieën over deze tijd (2, 3)

- **De zeven brieven** (2, 3)

1 – Efeze (2:1v)
2 – Smyrna (2:8v)
3 – Pergamum (2:12v)
4 – Tyatira (2:18v)
5 – Sardes (3:1v)
6 – Filadelfia (3:7v)
7 – Laodicea (3:14v)

C - Profetieën over de toekomst (4 – 22:5)

- **Voorspel in de hemel** (4, 5)

- **De zeven zegels** (6:1 – 8:2)

[vier zegels:]
1 - het witte paard (6:1v)
2 - het rode paard (6:3v)
3 - het zwarte paard (6:5v)
4 - het bleekgroene paard (6:7v)
[drie zegels:]
5 - de zielen onder het altaar (6:9v)
6 - de grote verwarring (6:12)

Intermezzo 1: De verlosten uit Israël en de volken (7:1-17)
a – de 144.000 uit Israël (7:1-8)
b – de grote menigte uit de volken (7:9-17)

7 – zeven engelen met zeven bazuinen (8:1v)

Intermezzo 2: Voorbede in de hemel (8:3-5)

- **De zeven bazuinen** (8:6 – 11:18)

[vier bazuinen:]
1 – de aarde (8:7)
2 – de zee (8:8v)
3 – rivieren en waterbronnen (8:10v)
4 – zon, maan, sterren (8:12v)
[drie bazuinen (drie keer wee!):]
5 – sprinkhanen (eerste wee!) (9:1v)
6 – engelen bij de Eufraat (tweede wee!) (9:13v)

Intermezzo 3: (10:1 – 11:13)
a – het geopende boekje (10)
b – de twee getuigen (11:1-13)

7 – aankondiging van Christus' rijk (derde wee!) (11:14v)

Intermezzo 4: Spelers en gebeurtenissen rond de grote verdrukking (11:19 – 15:4)
a – de vrouw en haar Zoon (11:19v)
b - de draak (12:3v)
c – het beest uit de zee (13:1v)
d – het beest uit de aarde (13:11v)
e – taferelen uit de grote verdrukking (14)
f – de overwinnaars (15:1v)

- **De zeven schalen: de laatste plagen** (15:5 – 16:21)

[vier schalen:]
1 – over de aarde (16:2)
2 – over de zee (16:3)
3 – over de rivieren en waterbronnen (16:4v)
4 – over de zon (16:8v)
[drie schalen:]
5 – over de troon van het beest (16:10v)
6 – over de Eufraat (16:12)

Intermezzo 5: Harmagedon (16:13-16)

7 – in de lucht (16:7v)

Intermezzo 6: De valse en de ware bruid (17:1 – 19:10)
a – Babylon, de grote hoer (17)
b – Babylon, de grote stad (18:1 – 19:5)
c – aankondiging van de bruiloft van het Lam (19:6-10)

- **De voleinding** (19:11 – 21:8)

[vóór de duizend jaren:]
1 – de verschijning van Christus (19:11v)
2 – de oordelen van Christus (19:17v)
3 – de draak gebonden (20:1v)
4 – de eerste opstanding voltooid (20:4v)
[na de duizend jaren:]
5 – God en Magog (20:7v)
6 – de grote witte troon: oordeel over de doden (20:11v)
7 – de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (21:8v)

Intermezzo 7: De bruid van het Lam, het hemelse Jeruzalem (21:9 – 22:5)

D – Epiloog (22:6-21)